

PARLAMANTUL EUROPEAN

2007-2008

CUPRINS:

I. Istoric.....	3
I. 1. Scurt istoric al parlamentului din Europa.....	3
I. 2. Scurt istoric al înființării și funcționării Parlamentului european.....	3
II. Desemnarea parlamentarilor europeni.....	7
III. Statutul parlamentarilor europeni.....	7
IV. Funcționarea Parlamentului European.....	7
V. Structura și competențele Parlamentului european.....	8
V. 1. Președintele și organele de conducere.....	8
V. 2. Comisiile și intergrupurile parlamentare.....	9
V. 3. Secretariatul General.....	10
V. 4. Alte organe aflate în legătură cu Parlamentul european.....	10
V. 5. Competențele Parlamentului european.....	11
BIBLIOGRAFIE.....	15

I. Istoric

I. 1. Scurt istoric al parlamentului din Europa

În istoria politică a Europei au existat diferite organe, foruri care au avut ca atribuție adoptarea legilor, a deciziilor de drept public cele mai importante dintr-un stat. Aceste foruri au fost denumite adunare legislativă, adunare națională, adunare de stat, parlament sau au purtat denumiri specifice unui singur stat sau unei zone geografice (de ex. “Duma” în Rusia, “Sejm” în Polonia, “Riksdag” în țările scandinave).

Prin denumirea de parlament astăzi înțelegem în primul rând acel organ de stat care funcționează pe bază reprezentativă, este autoritatea publică legislativă cea mai importantă. Potrivit acestei definiții parlamentul este un organ de autoritate publică, adică una dintre purtătoarele suveranității statale. Deciziile luate de acesta, fundamentate pe puterea de stat, sunt obligatorii și trebuie tratate ca cea mai înaltă formă a manifestării de voință statală, având un rang superior tuturor deciziilor ce pot fi adoptate de celelalte organe de stat. Parlamentele moderne au natură reprezentativă având în compunerea lor membrii aleși, care reprezintă la rândul lor o anumită comunitate, comunitate de interese sau întreaga populație, care acționează teoretic în vederea influențării deciziilor luate în parlament în interesul alegătorilor. Deși adoptarea legilor apare ca principală atribuție parlamentară, parlamentele moderne exercită și o atribuție de control asupra puterii executive, respectiv au atribuții în domeniul adoptării și modificării legilor fundamentale, în cazul situațiilor de urgență, la ratificarea tratatelor internaționale sau în procedura adoptării bugetului național.

Instituția parlamentului într-o formă apropiată de cea a legislativelor din zilele noastre, a apărut în unele state din Vestul Europei în secolele XII-XIV, ca organ reprezentativ al claselor dominante (state în orânduirea feudală). Părerile specialiștilor sunt însă împărțite, unii susțin că primele ședințe parlamentare au fost ținute în regatele spaniole, iar alții consideră că “primul parlament” a fost cel al englezului Simon Monfort din 1265. Din izvoarele scrise însă, rezultă că ședințe la care erau invitați nu doar aristocrați, ci și reprezentanții orașelor, au fost ținute în 1162 în Aragonia, în 1169 în Castilia și în 1188 în Leon¹.

Denumirea de “parlament” se pare că a fost folosită pentru prima dată de o cronică scrisă în 1183, dar această denumire folosită frecvent și în secolul XIII, a înlocuit mult mai târziu denumirile latine diverse (de ex. colocviu) ale adunării claselor dominante. Adunări ale aristocraților au apărut în secolul XIII în Anglia, în timp ce în Franța prima adunare de acest gen a fost convocată în 1302.

I. 2. Scurt istoric al înființării și funcționării Parlamentului european

Ideea unei uniuni între popoarele, națiunile europene, respectiv crearea unui Parlament european a apărut cu secole în urmă (mai precis secolele XVII-XVIII), fiind tratată și dezvoltată de către filosofi, scriitori, regi, împărați, istorici, juriști, politicieni și oameni de știință de pe bătrânul continent.

În 1693, William Penn (primul guvernator al Pennsylvaniei) într-una din operele sale a elaborat un proiect al Uniunii Europene, scopul acestei uniuni trebuind să fie asigurarea păcii și a bunăstării locuitorilor din Europa.

---

¹ Gyula Fábíán, Nicolae Mișu, Emöd Veress, *Parlamentul European*, Ed. Wolters Kluwer, București, 2007, pag. 22

În secolul XVIII abatele francez Saint-Pierre vorbește în opera sa “Le projet de paix perpetuelle” (1713) despre crearea unei confederații europene, care să aibă un congres ca organ permanent format din delegații tuturor popoarelor.

La congresul de pace de la Paris din 1849, celebrul scriitor francez Victor Hugo prevestea că, “va veni ziua aceea când vom trăi ca cele două grupări imense Statele Unite ale Americii și Statele Unite ale Europei să-și dea mâna peste oceanul care îi împarte și prin aceasta își vor schimba stăpânul multe produse și va înflori comerțul și industria” își exprima convingerea că noua Europă va dispune de un senat care va avea un rol asemănător cu parlamentul englez².

În 1919, contele austriac Richard Nikolaus Coudenhove-Kalegri a pus bazele Uniunii Paneuropene, care avea scopul de a unifica cele 26 democrații (formale) existente la acea vreme în Europa, într-o federație după modelul Uniunii Panamericane, “Statele Unite ale Europei” urmând să reprezinte o nouă grupare de puteri pe lângă puterile deja existente (SUA, Anglia, Rusia, Japonia).

După cel de al doilea război mondial, statele democratice occidentale, față de concepția învechită a reprezentării statelor strict la nivel guvernamental, și-au dat seama că instituțiile democrației trebuie să apară și la nivel internațional, motiv pentru care noile organizații internaționale au început să funcționeze cu adunări parlamentare formate din delegați ai parlamentelor naționale. Astfel Uniunea Europei Occidentale (UEO, 1955), Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO, 1949) și Consiliul Europei (1949) sunt primele organizații internaționale, care au câte un parlament format din deputați delegați din parlamentele naționale.

Pe baza planului privind înființarea “Uniunii Montane” elaborat în 1950 de ministrul de externe francez Robert Schuman împreună cu consilierul lui, Jean Monnet, șefi de stat și guvern din Germania, Olanda, Italia, Belgia, Luxemburg, după un an de negocieri, în 27 martie 1951 au parafat, iar la 18 aprilie 1951 a semnat la Paris *Tratatul de înființare a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului* (CECO), tratat ce a intrat în vigoare în 23 iulie 1952 și marchează începutul comunităților europene.

Pe data de 25 martie 1957 în Capitoliul de la Roma are loc semnarea tratatelor de înființare ale *Comunității Economice Europene* (CEE) și *Comunității Europene a Energiei Atomice* (EURATOM) (intrate în vigoare la 1 ianuarie 1958) de către cele 6 state fondatoare ale CECO.

Tot în 1957, prin “Convenția relativă privind organele comunitare comune”, cele trei comunități au dobândit două organe comune: Curtea de Justiție și Adunarea Comună. Potrivit “Tratatului de Fuziune” intrat în vigoare în 1967 a avut loc unificarea organelor principale ale celor trei comunități, urmând ca noile organe să fie: Parlamentul European, Comisia Europeană, Consiliul Ministerial și Curtea de Justiție.

După înființarea CEE și EURATOM, Consiliul Miniștrilor a ajuns organul legislativ principal, iar atribuțiile Adunării Comune, care în 1962³ și-a schimbat denumirea în Parlament European, nu au fost extinse, deși activitatea în general a crescut, întrucât noul organ deservea trei organizații internaționale.

---

² Idem, pag. 22

³ În varianta originală a Tratatului CEE, denumirea Adunării Comune în limba germană și olandeză era Parlament European încă de la începuturi, de aceea deputații în 30 martie 1962 au hotărât ca și în italiană și franceză trebuie folosită această denumire.

Între 7 și 10 iunie 1979 au loc primele alegeri generale și directe pentru desemnarea membrilor Parlamentului European cu o participare de cca. 61% din partea electoratului. Până la această dată, membrii parlamentului comunitar erau desemnați din rândul parlamentarilor naționali.

La 1 iunie 1981, odată cu aderarea Greciei, numărul parlamentarilor a crescut la 434, iar din 1 ianuarie 1986, după aderarea Spaniei și Portugaliei, la 518.

Actul Unic European (AUE) din 1986 (intrat în vigoare din 1987) este primul tratat care a adus o revizuire generală a dreptului comunitar originar. Până la adoptarea acestui document, singura procedură legislativă în care era implicat Parlamentul era procedura consultativă. AUE a adus două noi proceduri (procedura avizării și cea a cooperării) ce necesitau implicarea Parlamentului și a extins domeniile unde trebuia aplicată procedura consultativă (transport, cercetare, protecția mediului înconjurător).

Tratatul privind Uniunea Europeană semnat la Maastricht în 7 februarie 1992 și intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993 a constituit un punct de cotitură în viața Parlamentului European. Uniunea Europeană, fără a avea personalitate juridică și implicit fără să fie o organizație internațională, este o formă de cooperare interguvernamentală care are la bază Comunitățile Europene, precum și politica externă și de securitate comună, respectiv cooperarea în domeniile justiției și afacerilor interne.

Acest tratat, în primul rând a modificat în mod simbolic art. 137 din Tratatul CE, care prevedea că parlamentul “are competențe consultative și de control”, noua reglementare precizând, că parlamentul “exerctă prerogativele cu care a fost înzestrat prin Tratat”. Parlamentul European a primit posibilitatea de a acționa în instanță celelalte instituții comunitare, în măsura în care acestea ar încălca unele prerogative.

În afară de aceste modificări, a crescut numărul domeniilor de aplicare ale procedurilor cooperării și avizării, respectiv au fost introduse procedura codeciziei și cea a informării.

Tot prin Tratatul de la Maastricht, Parlamentul european a dobândit prerogative de control, mult mai însemnate față de executivul comunitar (Comisie), decât moțiunea de cenzură de pe vremuri. Mai precis, numirea Comisiei după Maastricht depinde de aprobarea Parlamentului, iar durata mandatului comisarilor a crescut de la 4 la 5 ani pentru ca acesta să corespundă cu mandatul parlamentarilor.

Tratatul de la Amsterdam privind completarea Tratatului privind UE din 17 iulie 1997 (1 mai 1999), menit să creeze capacitatea de aderare pentru primirea statelor est-europene, deși nu a reușit o reformă instituțională, motiv pentru care la scurt timp după intrarea acestuia în vigoare, statele membre au fost nevoite să adopte un nou tratat de revizuire la Nisa, totuși în cazul Parlamentului a adus schimbări importante.

În primul rând, a fost reformulată procedura codeciziei în sensul simplificării acesteia, deoarece pe de o parte procedura poate fi încheiată după prima citire a proiectului de către Parlamentul European, pe de altă parte la cea de a doua citire procedura a fost limitată în timp și nu în ultimul rând Consiliul a pierdut posibilitatea de a forța adoptarea propriei poziții contrar voinței parlamentarilor.

În al doilea rând, mare parte din domeniile în care se aplică procedura cooperării au trecut în domeniul codeciziei.

În al treilea rând, Parlamentul European a dobândit competențe suplimentare în procedura de numire a comisiei. Astfel, numirea președintelui Comisiei trebuie aprobată

de Parlamentul European, viitorii membrii sunt audiați în mod individual de Parlament, iar consiliul comisarilor trebuie aprobat de asemenea de către acesta.

Tratatul de la Nisa a fost elaborat în decembrie 2000 la Nisa de șefii de stat și de Guvern a statelor membre CE, a fost semnat în 26 februarie 2001 și a intrat în vigoare din 1 februarie 2003.

Prin acest tratat s-a încercat demolarea ”deficitului democratic” existent de decenii la nivelul Parlamentului European. Astfel, s-a încercat reîmpărțirea locurilor de parlamentari în așa fel încât să se realizeze o reprezentare proporțională, respectiv să se extindă competențele legislative ale Parlamentului.

O altă noutate este că, prin adăugarea alin. (2) la art. 191 din Tratatul CE, prin procedura codeciziei s-a preconizat elaborarea unui statut al partidelor europene sau mai precis al fracțiunilor constituite la nivelul Parlamentului European, care nu țin cont de naționalitate (cetățenie), ci de culoare politică, care să permită o mai mare transparență privind funcționarea acestora. Alte modificări sunt cele referitoare la extinderea procedurii codeciziei la alte domenii cum ar fi: domeniul măsurilor luate împotriva discriminării sau domeniul cooperării judiciare în materie civilă⁴.

Ultima modificare relevantă este adusă în domeniul de tratatul de aderare încheiat cu România și Bulgaria, care prevede că numărul parlamentarilor se majorează de la data aderării și până la începutul legislaturii din 2009, Bulgaria având 18, iar România 35 de locuri de parlamentari.

Tratatul de la Lisabona este ultimul tratat semnat la 13 decembrie 2007, acesta urmând să intre în vigoare la 1 ianuarie 2009. Articolul 9A al acestui tratat face precizări referitoare la Parlamentul European după cum urmează:

“(1) *Parlamentul European exercită, împreună cu Consiliul, funcțiile legislative și bugetară.*

Acesta exercită funcții de control politic și consultative, în conformitate cu condițiile prevăzute în tratate. Parlamentul European alege președintele Comisiei.

(2) Parlamentul European este compus din reprezentanții cetățenilor Uniunii. Numărul acestora nu poate depăși șapte sute cincizeci, plus președintele. Reprezentarea cetățenilor este asigurată în mod proporțional descrescător, cu un prag minim de șase membri pentru fiecare stat membru. Nici unui stat membru nu i se atribuie mai mult de nouăzeci și șase de locuri.

Consiliul European adoptă în unanimitate, la inițiativa Parlamentului European și cu aprobarea acestuia, o decizie de stabilire a componenței Parlamentului European, cu respectarea principiilor menționate la primul paragraf.

(3) Membrii Parlamentului European sunt aleși prin vot universal direct, liber și secret, pentru un mandat de cinci ani.

(4) Parlamentul European își alege președintele și biroul dintre membrii săi.”

II. Desemnarea parlamentarilor europeni

---

⁴ Gyula Fábrián, Nicolae Mișu, Emöd Veress, *Parlamentul European*, Ed. Wolters Kluwer, București, 2007, pag. 32

Desemnarea membrilor Parlamentului European se face prin sufragiu universal direct, pentru un mandat de 5 ani (nu există clauze de dizolvare înainte de termen), următoarele alegeri fiind programate în 2009. Candidaturile pot fi depuse fie independent, fie pe listele unor partide, în conformitate cu legislația națională a fiecărui stat.

Alegerile au loc timp de 3-4 zile și participă orice persoană peste 18 ani; statele au avut până la Tratatul de la Maastricht, puterea discreționară de a limita votul exercitat pe teritoriul lor la proprii cetățeni sau, dimpotrivă de a-l extinde⁵. După 1992 însă, s-a eliminat criteriul naționalității, orice rezident putând vota sau candida în statul în care trăiește.

III. Statutul parlamentarilor europeni

Membrii Parlamentului European pot cumula mandatul de parlamentar european cu cel de parlamentar național, însă nu pot fi membrii în guvernele naționale sau în alte instituții comunitare.

Parlamentarii beneficiază de *imunitate* în ceea ce privește exprimarea opiniilor și voturilor în exercițiul funcției și nu pot fi arestați sau urmăriți judiciar pe teritoriul altui stat; pe teritoriul propriului stat se aplică legislația națională, deci ei pot fi arestați dacă nu sunt și parlamentari naționali. Imunitatea europeană durează pe toată durata mandatului parlamentar, aceasta fiind interpretarea care se degajă din deciziile Curții Europene de Justiție.

În ceea ce privește salariul unui parlamentar european, interesant de remarcat este că fiecare dintre aceștia primește salariul parlamentarilor din țara de origine, drept urmare există o diferențiere destul de serioasă între sumele convenite aleșilor europeni, parlamentarii germani și francezi având cea mai bună remunerație, pe când cei est europeni – cea mai mică. Se încearcă uniformizarea indemnizațiilor parlamentarilor europeni, prin stabilirea unui sistem unic, la nivel comunitar, însă în prezent egalitatea de tratament se limitează la indemnizațiile de deplasare, asistență medicală, cheltuielile de secretariat și de cercetare⁶.

IV. Funcționarea Parlamentului European

Parlamentul se întâlnește în sesiuni ordinare, lunare, de câte o săptămână (cu excepția lunii august) și în sesiuni extraordinare⁷. De asemenea, o mare parte a activității se desfășoară în Comitete parlamentare, câte două săptămâni pe lună.

Statele membre nu și-au îndeplinit încă obligația prevăzută în tratate de a stabili un singur sediu pentru Parlament, eficiența acestuia fiind diminuată de fragmentarea geografică a activității sale; sesiunile plenare au loc la Strassbourg, Comitetele parlamentare se întâlnesc la Bruxelles, iar Secretariatul general este la Luxemburg.

---

⁵ Dacian Cosmin Dragoș, *Uniunea Europeană. Instituții. Mecanisme*, Ediția 3, Ed. C.H. Beck, București, 2007, pag. 62

⁶ Idem, pag. 63

⁷ Pentru a se asigura protecția parlamentarilor europeni prin imunitate, se consideră însă că sesiunea parlamentară durează tot anul, fiind divizată în 12 etape, de câte o săptămână.

Lucrările se desfășoară în cele 23 de limbi oficiale, cu traducere simultană, și documentele oficiale trebuie traduse, de asemenea, în toate aceste 23 de limbi, fapt ce îngreunează destul de mult activitatea curentă și crește costurile de funcționare ale instituției.

Ședințele sunt publice, la ele participă membrii Comisiei europene, în timp ce prezența membrilor Consiliului UE este obligatorie la sesiunile plenare.

Deciziile sunt adoptate, în principiu, cu majoritatea absolută a membrilor și au forma unor *rezoluții*. De regulă, Consiliul UE solicită opinii Parlamentului European; opinia este redactată de către Comitetul parlamentar specializat în problema ce face obiectul solicitării și este înaintată spre adoptare plenului Parlamentului, în urma dezbaterilor devenind rezoluție.

V. Structura și competențele Parlamentului European

V. 1. Președintele și organele de conducere

Președintele este ales pe o perioadă de doi ani și jumătate, adică jumătate din legislatura parlamentară cu posibilitatea reînnoirii mandatului. Anterior alegerii președintelui, cel mai în vârstă dintre deputați îndeplinește funcțiile de președinte, cu titlul de *decan de vârstă*, până la proclamarea alegerii președintelui.

Președintele, vicepreședinții și chestorii sunt aleși prin vot secret. Candidaturile trebuie să fie prezentate cu acordul celor interesați. Ele pot fi prezentate numai de un grup politic sau de un număr de cel puțin 40 de deputați. Cu toate acestea, în cazul în care numărul de candidaturi nu depășește numărul de locuri care urmează a fi atribuite, candidații pot fi aleși prin aclamare. Imediat după alegerea președintelui, decanul de vârstă îi cedează acestuia locul.

Dupa alegerea președintelui, se procedează la alegerea vicepreședinților pe un buletin comun, iar după alegerea acestora, Parlamentul procedează la alegerea a cinci chestori, însă pentru perioada ianuarie 2007 - iulie 2009, numărul lor a fost stabilit la șase.

Președintele are în principal următoarele atribuții:

- reprezintă Parlamentul în afacerile juridice, în relațiile externe și cu celelalte instituții comunitare;
- se pronunță cu privire la toate problemele internaționale majore și face recomandări menite să consolideze Uniunea Europeană;
- coordonează toate lucrările Parlamentului și alege organele sale constitutive (Biroul și Conferința președinților), precum și dezbaterile din ședințele plenare;
- se asigură de respectarea Regulamentului de procedură al Parlamentului și garantează, prin arbitrajul său, buna desfășurare a tuturor activităților acestei instituții și ale organelor sale constitutive;
- prezintă în deschiderea fiecărei reuniuni a Consiliului european, punctul de vedere și preocupările acestei instituții referitoare la subiecte specifice și la punctele înscrise pe ordinea de zi;
- semnează în urma adoptării de către Parlament a bugetului Uniunii Europene în a doua lectură, acesta devenind astfel operațional;
- semnează alături de președintele Consiliului, toate actele legislative adoptate prin procedura de codecizie.

Președintele este ajutat de un *Prezidiu* sau *Birou* alcătuit din Președintele Parlamentului European, cei 14 vicepreședinți și cei 6 chestori, cu statut de observatori, aleși de Parlamentul European pe o perioadă de doi ani și jumătate, care se poate reînnoi.

Prezidiul dispune în problemele financiare, organizatorice și administrative ale Parlamentului European. Chestorii sunt responsabili, în funcție de orientările stabilite de către Birou, de chestiunile administrative și financiare care îi privesc direct pe deputați.

Conferința Președinților cuprinde Președintele Parlamentului și președinții grupurilor politice; ea este organismul politic conducător al Parlamentului. Conferința elaborează agenda pentru sesiunile plene, stabilește orarul activității organismelor parlamentare și termenii de referință și dimensiunea comisiilor și delegațiilor parlamentare.

V. 2. Comisiile și intergrupurile parlamentare

La propunerea Conferinței președinților, Parlamentul constituie comisii permanente. Alegerea membrilor acestor comisii are loc în timpul primei perioade de sesiune a Parlamentului nou ales și din nou la încheierea unei perioade de doi ani și jumătate, mandatul acestora fiind de cel mult 12 luni, cu posibilitate de prelungire.

Există 20 de comisii parlamentare permanente. O comisie este alcătuită din 28 până la 86 de deputați și are un președinte, un birou și un secretariat. Majoritatea deputaților sunt membrii titulari ai unei comisii și membrii supleanți în alta. Aceste comisii se reunesc o dată sau de două ori pe lună la Bruxelles. Dezbaterile sunt publice, iar în cadrul acestora, deputații elaborează, modifică și adoptă propuneri legislative și rapoarte din proprie inițiativă. Fiecare comisie alege un președinte și trei-patru vicepreședinți pentru o perioadă de doi ani și jumătate. Aceștia formează *Biroul comisiei* și sunt funcționarii acesteia.

La propunerea Conferinței președinților, Parlamentul poate constitui, în orice moment, *comisii temporare*, ale căror atribuții, componență și mandat sunt stabilite în același timp cu decizia de constituire a acestora; mandatul acestor comisii este de cel mult 12 luni, cu excepția cazului în care, la sfârșitul acestei perioade, Parlamentul hotărăște prelungirea mandatului.

Grupurile politice și deputații neafiliați pot desemna pentru fiecare comisie un număr de *supleanți permanenți*, egal cu numărul membrilor titulari reprezentanți ai diferitelor grupuri și ai membrilor neafiliați din cadrul comisiei. Președintele trebuie informat cu privire la aceasta. De asemenea, în cazul absenței unui membru titular și în cazul în care nu au fost numiți supleanți permanenți sau în cazul absenței acestora din urmă, membrul titular al comisiei poate fi înlocuit la reuniuni de un alt membru cu drept de vot din același grup politic. Numele supleantului trebuie comunicat președintelui comisiei înainte de începerea votului⁸.

Conferința președinților de comisie este organul politic al Parlamentului care asigură o mai bună cooperare între diferite comisii parlamentare. Conferința președinților de comisie se compune din președinții tuturor comisiilor permanente și temporare, aceasta reunindu-se în general, o dată pe lună, la Strasbourg.

---

⁸ Gyula Fábrián, Nicolae Mișu, Emöd Veress, *Parlamentul European*, Ed. Wolters Kluwer, București, 2007, pag. 103-104

V. 3. Secretariatul General

Parlamentul european este asistat de un *Secretariat General* numit de Birou cu sediul la Luxemburg și la Bruxelles, acesta desfășurându-și activitatea sub autoritatea unui *Secretar General*. Aproximativ 6000 de funcționari, selectați din toate țările Uniunii prin extern, deschis, organizat de Oficiu european de selectare a personalului (EPSO) își desfășoară activitatea în cadrul Secretariatului General. Majoritatea sunt funcționari permanenți ai Parlamentului, cu statut de funcționar european, identic cu cel al funcționarilor din cadrul altor organe comunitare. Este important de știut că nu poate fi rezervat nici un post pentru persoanele dintr-un anumit stat membru, chiar dacă există dezideratul că personalul trebuie recrutat dintr-o zonă geografică cât mai largă.

Pe lângă Secretarul General al Parlamentului European există în cadrul secretariatului și un *director pentru relațiile cu fracțiunile politice*.

V. 4. Alte organe aflate în legătură cu Parlamentul european

1. Ombudsmanul european

Ombudsmanul⁹ este ales de Parlament pe durata unui mandat de 5 ani (cu posibilitate de reînnoire) și cercetează plângerile cetățenilor prin care aceștia reclamă *abuzuri ale instituțiilor și organelor comunitare* (nu și abuzurile organelor naționale sau locale), această funcție fiind introdusă prin Tratatul de la Maastricht. Regulile privind exercitarea activității Ombudsmanului sunt prevăzute într-o hotărâre permanentă și în hotărârea proprie a Ombudsmanului.

La începutul fiecărei legislaturi, imediat după alegerea sa, președintele lansează un apel de prezentare de candidaturi în vederea numirii Ombudsmanului și stabilește termenul de prezentare a acestora. Apelul se publică în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Votul este secret, iar decizia se adoptă cu majoritatea voturilor exprimate. Ombudsmanul este ales dintre personalitățile care sunt cetățeni ai Uniunii, se bucură de toate drepturile civile și politice, prezintă toate garanțiile de independență și îndeplinesc condițiile necesare în țara de origine pentru exercitarea celor mai înalte funcții jurisdicționale sau posedă o experiență și o competență recunoscute pentru îndeplinirea funcției de Ombudsman.

Acesta are de rezolvat petițiile privind abuzurile comise de instituțiile și organele comunitare. Pot fi considerate abuzuri ale organelor comunitare (fără cele comise de organele jurisdicționale): abținerile nejustificate ale acestora, acțiunea contradictorie cu obligațiile legale, discriminarea, abuzul de putere, lipsirea sau refuzul ilegal de informație, amânarea abuzivă, neglijența. Ombudsmanul nu va verifica plângerile îndreptate împotriva organelor de stat, persoanelor fizice sau juridice.

Ombudsmanul informează Parlamentul cu privire la cazurile de administrare defectuoasă pe care le descoperă, iar comisia componentă poate întocmi un raport în legătură cu acestea. La sfârșitul fiecărei sesiuni anuale, acesta prezintă Parlamentului un

---

⁹ Etimologic termenul “ombudsman” provine din practica de judecată a tribunilor germane. Pentru comiterea unei fapte care leza interesele comunității, făptuitorul putea fi scos în afara legii sau familia lui putea plăti despăgubiri celor lezați. Persoana neutră desemnată să colecteze despăgubirea era “ombudsman”-ul. Ombudsmanul zilelor noastre nu este un avocat al cetățeanului, deși instituția corespunzătoare din dreptul românesc poartă denumirea de “avocatul poporului”, deoarece atitudinea acestuia trebuie să fie imparțială. El nu reprezintă instituționalizarea neîncrederii în administrație, ci îndeplinește o funcție de mediere. A se vedea Monica Vlad, *Ombudsmanul în dreptul comparat*, Ed. Servo-Sat, Arad, 1999.

raport cu privire la rezultatele anchetelor întreprinse. Comisia competentă întocmește un raport care se prezintă Parlamentului în scopul dezbaterii.

O zecime dintre deputații Parlamentului pot solicita destituirea Ombudsmanului pe motiv că nu mai îndeplinește condițiile necesare exercitării funcțiilor sale sau pentru că a comis o abatere gravă.

2. Controlor european pentru Protecția Datelor Personale

Pe baza art. 286 din Tratatul CE modificat la Amsterdam, Consiliul trebuia să instituie un organ independent de control însărcinat cu supravegherea aplicării actelor comunitare referitoare la protecția persoanelor fizice în privința prelucrării datelor personale și a liberei circulații a acestor date, de către instituțiile și organele comunitare. Astfel, în 2002 a fost înființat postul de Controlor european pentru Protecția Datelor Personale¹⁰, ca autoritate independentă de control care are obligația de a supraveghea modul de aplicare a actelor normative comunitare de protejare a datelor personale ale persoanelor fizice cu ocazia stocării, prelucrării, comunicării acestora.

Controlorul își are sediul la Bruxelles și din punct de vedere al statutului și salarizării este asimilat judecătorilor de la CJCE.

3. Mediator al Parlamentului European pentru răpirile internaționale de copii de către unul dintre părinți

Această funcție a fost înființată în lumina art. 24 din Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene, potrivit căruia “În toate acțiunile referitoare la copii, indiferent dacă sunt realizate de autorități publice sau de instituții private, interesul superior al copilului trebuie să fie primordial. Orice copil are dreptul de a întrține cu regularitate relații personale și contacte directe cu ambii părinți, cu excepția cazului în care acestea sunt contrare în interesul său”.

Funcția a fost creată în 1987, la inițiativa Lordului Plumb, pentru a veni în ajutorul copiilor proveniți din căsătorii internaționale destrămate, care au fost răpiți de unul dintre părinți.

Rolul mediatorului este acela de a încerca ajungerea la un acord voluntar între părintele răpitor și celălalt părinte, interesele copilului (copiilor) acestora fiind primordiale. Având în vedere că orice copil are dreptul la ambii părinți, oricare dintre părinți poate solicita o procedură de mediere.

V. 5. Competențele Parlamentului European

Denumirea de Parlament în cazul Parlamentului European nu acoperă o instituție cu monopol legislativ, deoarece Consiliul Uniunii Europene este organul legislativ principal în Uniunea Europeană, fapt ce atrage după sine existența unui așa zis deficit democratic la nivelul Parlamentului European.

1. Atribuții legislative

În pofida acestui deficit democratic, Parlamentul European are în primul rând competențe normative, care se exercită cu respectarea următoarelor regului:

- Parlamentul European nu are drept la inițiativă directă, dar în mod indirect poate solicita Comisiei să introducă un proiect de act normativ la Consiliu.

---

¹⁰ Hotărârea Consiliului UE, Parlamentului European și Comisiei din 1 iulie 2002 privind regulile și condițiile generale pentru exercitarea activității Controlului European pentru Protecția Datelor Personale.

- acordă aviz consultativ la adoptarea unor acte de către Consiliu. Lipsa îndeplinirii acestei formalități atrage după sine nulitatea actului normativ.

- acordă aviz conform la aderarea, asocierea unor state terțe sau la încheierea unor tratate internaționale cu state terțe și organizații internaționale.

- adoptă bugetul împreună cu Consiliul UE, și în mod exclusiv în privința cheltuielilor neobligatorii.

- participă la procedura cooperării, având atribuția de a interveni în procesul legislativ desfășurat de Consiliu. Votul negativ al Parlamentului atrage după sine votarea cu unanimitate de către Consiliu.

- procedura codeciziei rezervă în favoarea Parlamentului atribuții legislative veritabile, votul negativ al acestuia ducând la neadoptarea actului normativ în cauză.

2. Atribuții de numire

Parlamentul European are improprietate atribuții în numirea Comisiei, Ombudsmanului, organului însărcinat cu protecția datelor personale, membrilor Comitetului Director al Băncii Centrale Europene și membrilor Curții de Conturi.

Cea mai importantă atribuție de numire vizează desemnarea membrilor Comisiei, procedura concretă derulându-se după cum urmează:

- după ce Consiliul a convenit asupra unei propuneri în vederea desemnării președintelui Comisiei, președintele Parlamentului îl invită pe candidatul propus să facă o declarație și să-și prezinte orientările politice în fața Parlamentului.
- această declarație este urmată de o dezbateră la care este invitat și Consiliul.
- parlamentul aprobă sau respinge persoana propusă cu majoritatea voturilor exprimate în secret.
- în cazul în care candidatul este ales, președintele informează Consiliul cu privire la aceasta, invitându-l să propună, de comun acord cu președintele ales, candidații pentru diferitele posturi de comisari.
- în cazul în care Parlamentul nu aprobă persoana desemnată, președintele invită Consiliul să desemneze un nou candidat.
- președintele, după consultarea Președintelui ales al Comisiei, invită candidații aleși pentru diferitele posturi de comisari să se prezinte în fața diferitelor comisii parlamentare, în funcție de domeniul lor probabil de activitate, pentru audieri, care sunt publice.
- președintele ales prezintă colegiului comisarilor și programul acestuia în cadrul unei ședințe a Parlamentului la care sunt invitați toți membrii Consiliului. Această declarație este urmată de o dezbateră.
- la încheierea dezbaterii, orice grup politic sau un număr de cel puțin 40 de deputați poate depune o propunere de rezoluție.
- după votarea propunerii de rezoluție, Parlamentul alege sau respinge Comisia cu majoritatea voturilor exprimate. Se votează prin apel nominal.
- președintele informează Consiliul cu privire la alegerea sau respingerea Comisiei.

3. Competențe de control

Atribuțiile de control asigură Parlamentului posibilitatea exercitării moțiunii de cenzură împotriva Comisiei; constituirea unor comisii temporare și de anchetă. Totodată, Parlamentul are dreptul la acțiune în fața Curții de Justiție a Comunității Europene în cazul în care consideră că anumite state membre sau organe comunitare au încălcat dreptul comunitar.

Moțiunea de cenzură la adresa Comisiei poate fi depusă de o zecime dintre membrii care compun Parlamentul, la președintele acestuia, după care aceasta este transmisă Comisiei. Dezbaterile moțiunii are loc la cel puțin 24 de ore după anunțarea deputaților cu privire la depunerea unei moțiuni de cenzură. Votarea ei se face prin apel nominal, la cel puțin 48 de ore după începerea dezbaterii. Dezbaterile și votul au loc cel târziu în timpul perioadei de sesiune care urmează depunerii moțiunii. Aceasta se adoptă cu majoritatea de două treimi din totalul voturilor exprimate, reprezentând majoritatea membrilor care compun Parlamentul.

În termenele stabilite de tratate și de statutul Curții de Justiție pentru acțiunile introduse de instituții ale Uniunii Europene sau de persoane fizice sau juridice, Parlamentul examinează legislația comunitară și măsurile de executare pentru a se asigura că tratatele, în special în ceea ce privește prerogativele Parlamentului European au fost respectate în totalitate. Comisia competentă prezintă un raport Parlamentului, dacă este necesar oral, în cazul în care presupune existența unei încălcări a dreptului comunitar. Președintele introduce o acțiune în anulare la Curtea de Justiție, în numele Parlamentului European, în conformitate cu recomandarea comisiei competente.

Președintele poate sesiza Adunarea plenară cu privire la decizia de menținere a acțiunii la începutul următoarei perioade de sesiune. În cazul în care Adunarea plenară se pronunță cu majoritatea voturilor exprimate împotriva acțiunii, președintele retrage acțiunea. În cazul în care președintele introduce o acțiune împotriva recomandării comisiei competente, aceasta sesizează Adunarea plenară cu privire la decizia de menținere a acțiunii la începutul următoarei perioade de sesiune.

Parlamentul European poate introduce o acțiune în constatarea abținerii nejustificate, în cazul abținerii de a acționa a Consiliului după aprobarea poziției comune în cadrul procedurii de cooperare. În cazul în care în termen de trei luni sau, cu acordul Consiliului, de cel mult patru luni de la comunicarea poziției comune în conformitate cu art. 252 din Tratatul CE, Parlamentul nu a respins sau modificat poziția comună a Consiliului, iar acesta nu adoptă legislația propusă în conformitate cu poziția comună, președintele, acționând în numele Parlamentului, după consultarea comisiei competente pentru chestiunile juridice, poate introduce o acțiune împotriva Consiliului, în temeiul art. 232 din Tratatul CE¹¹.

Pe lângă aceste forme de control specifice dreptului comunitar, Parlamentul European deține atribuții de control parlamentar clasice, constând din interpelări care necesită răspunsuri scrise sau orale.

Parlamentul European dispune și de o competență de control în domeniul economic și monetar. Președintele, vicepreședintele și membrii Comitetului Director al Băncii Centrale Europene trebuie să obțină aprobarea Parlamentului European înainte de a fi numiți de către Consiliu. Președintele BCE prezintă raportul anual în fața Parlamentului European, reunit în ședință plenară.

---

¹¹ Gyula Fábíán, Nicolae Mișu, Emöd Veress, *Parlamentul European*, Ed. Wolters Kluwer, București, 2007, pag. 112

4. Petiții

Atribuții în *soluționarea petițiilor depuse de cetățenii unionali*. Exercitarea acestor atribuții are loc prin Comisia parlamentară pentru petiții, respectiv prin intermediul Ombudsmanului european.

Fiecare cetățean european are dreptul de a adresa o petiție Parlamentului și de a solicita remedierea unor probleme care țin de domenii din sfera de activitate a Uniunii Europene. Parlamentul European are, de asemenea, competența de a numi comisii de anchetă care să investigheze cazurile de încălcare sau aplicare defectuoasă a dreptului comunitar de către statele membre¹². O comisie de acest gen a fost înființată, de exemplu, în cazul apariției bolii “vacii nebune”, lucru care a dus la crearea unei agenții veterinare europene.

Comisiile de anchetă de-a lungul anilor s-au ocupat cu diverse probleme, care astfel au fost plasate în centrul atenției publice. Comisii de anchetă au fost înființate în următoarele domenii: situația femeilor în Europa (1979), ascensiunea fascismului și rasismului în Europa (1984), problema drogurilor (1985-1986), stocurile de produse agricole (1986-1987), hormonii din carne (1988-1989), infracțiunile transfrontaliere legate de traficul de droguri (1991) etc.

5. Alte competențe

Parlamentul dezbate rapoartele și dările de seamă ale altor instituții sau organe comunitare în mod public. În concret, aceste rapoarte sunt:

- raportul anual al Comisiei privind funcționarea Comunităților;
- raportul anual al comisiei privind execuția bugetului;
- raportul BCE privind politica monetară;
- raportul Curții de Conturi;
- raportul Ombudsmanului;
- raportul Consiliului UE despre situația drepturilor omului, respectiv politica externă;
- darea de seamă a președinției Consiliului Uniunii Europene.

Prin examinarea acestor rapoarte, Parlamentul își poate exercita de fapt altfel de competențe de control, decât cele directe tratate mai sus.

---

¹² Decizia Parlamentului European, a Consiliului și a Comisiei din 19 aprilie 1995 privind modalitățile de exercitare a dreptului de ancheta al Parlamentului European.

BIBLIOGRAFIE:

1. Dacian Cosmin Dragoș, *Uniunea Europeană. Instituții. Mecanisme*, Editia 3, Ed. C.H. Beck, București, 2007

2. Gyula Fábián, Nicolae Mișu, Emőd Veress, *Parlamentul European*, Ed. Wolters Kluwer, București, 2007

3. Augustin Fuerea, *Drept Comunitar European. Partea Generală*, Editura All Beck, București, 2004

4. Octavian Manolache, *Drept comunitar*, Ediția a III-a revăzută, Ed. All Beck, București, 2001

5. O. Ținca, *Drept comunitar general*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1999